

AZ ENGESZTELŐ MOZGALOM HÚSZ ÉVE A SZÉKELYFÖLDÖN

1994-ben Csíkszentdomokos vallásos életét kutatva találkoztam először engesztelő közösségekkel. Eleinte a Csíki-medencénéhány településén (Csíkszentdomokoson, Csíkszentkirályon, Csíkszeredában, Csíktaplocán) és Szőkefalván, majd Szovátán és Korondon követtem figyelemmel az engesztelés alakulását, majd 2010-től gyűjtéseimet próbáltam kiterjeszteni az egész Székelyföldre.

A szélesebb körű vizsgálódás ötletét egy 1998-ban készült kimutatás adta, amely a Gyulafehérvári Főegyházmege azon településeit sorakoztatja fel, ahol az összegzést készítő¹ tudomása szerint akkor engeszteltek.² A táblázat 65 településről közöl adatokat,³ ezek közül 58 került kiválasztásra. A Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség 2010-es sematizmusában⁴ közölt területi felosztást követve a 15 kerület közül annak a 6 főesperességnek (Alcsíki, Felcsíki, Gyergyói, Kézdi-orbai, Marosi és Székelyudvarhelyi) és 1 alesperességnek (Sepsi) a településeit vizsgáltam, amelyek a történelmi Székelyföld területén⁵ fekszenek, és ahol plébániája van az érsekségnek.⁶ 2010-ben megvizsgáltam az 58 kiválasztott településen az engesztelés helyzetét, és készítettem egy újabb összeírást.⁷

Jelen tanulmányban a két, 12 év eltéréssel készült kimutatás összehasonlítása mellett, arra keresem a választ, hogy a kutatás jelenlegi állása szerint a Székelyföldön több mint húsz éve jelen levő engesztelő mozgalom mennyire tudott elterjedni és megmaradni ezen a területen, milyen változásokon ment keresztül, a megszűnés veszélye mennyire fenyegeti, és mennyire képes eredeti formájában, vagy esetleg megújulva továbbélni.

---

¹ Az összeírást B.K. csíktaplocai plébános készítette Sz.J. szalézi szerzetes kérésére, aki Mindszenty József bíboros egykori mondásának („Ha lesz egymillió imádkozó magyar, nem félek a jövőtől.”) a jegyében szorgalmazta minél több magyar anyanyelvű ember csatlakozását az engesztelő mozgalomhoz.

² Az „Engesztelés a Gyulafehérvári Egyházmegyében és szomszédos két egyházmegyében: Szatmár és Nagyváradon” címet viselő összeírás a Szatmári és Nagyvárad Egyházmegye engesztelőiről csak összlétszámot közöl, csak a Gyulafehérvári Főegyházmege helyzetét tárgyalja részletesen.

³ Az összeírásban vannak települések, ahol több engesztelő helyszín és időpont is fel van tüntetve. Ezek templomon belül és kívül is szerveződtek. A nagyobb városokban pedig, mint Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely, Csíkszereda több plébánián is megvalósultak az engesztelés különböző formái.

⁴ ZSEBE-KNECHT 2010.

⁵ A vizsgált települések között kevés számban vannak olyanok, amelyek e terület határain kívül esnek, de az esperesi kerületeket teljes egészükben láttam érdemesnek tárgyalni.

⁶ Így négy, a vizsgált esperesi kerületek határain kívül eső helység (Kolozsvár, Segesvár, Földvár és Brassó) és 3 filia (Székelybethlenfalva, Fitód és Hargitafürdő) vizsgálatától tekintettem el.

⁷ Az 58 vizsgált település közül 15-ben végeztem helyszíni kutatásokat, a többi helységgel kapcsolatosan a helyi egyházi elöljárókkal, illetve a vallásos élet szervező egyéniségeivel folytatott telefonbeszélgetésekre támaszkodva próbáltam minél több információhoz jutni. Az utóbbi módszerrel leginkább a templomhoz kötődő engesztelésekről sikerült adatot gyűjteni.

Mielőtt rátérnék az összeírások bemutatására és összehasonlítására tisztázni szeretném röviden mit is értünk engesztelés alatt.

Az engesztelés őszösvetségi gyökerekre tekint vissza. Eredetének, kialakulásának részletezésétől eltekintek. Napjainkban terjedő változatai a 19. századtól egyre jobban szaporodó magánkinyilatkoztatásokban megfogalmazott természetfölötti üzenetekből fölépülő, eléggé szerteágazó imádkozási gyakorlatok, egyes típusai magyar látnokoktól származó sajátosságokkal egészülnek ki. Több üzenetben is megfogalmazódik, hogy az engesztelés Magyarországnak, mint Mária országának a különleges küldetése. Közös vonásuk, hogy az emberiség bűneinek jóvátétele érdekében gyakorolják, a hét vagy a hónap valamelyik napjához kötődő ájtatossági formák. Magyarországi elterjedésük bemutatására sem vállalkozom, palócföldi vonatkozásai főleg Lengyel Ágnes kutatásaiból ismeretek.⁸

Székelyföldön az engesztelő mozgalom magyarországi kezdeményezésre már az 1989-es politikai változás előtt kezdett terjedni. A kezdetekben alulról szerveződött, egyházi elfogadása is nagyon kismértékű volt. Legkorábban a csütörtöki engesztelő imagyakorlat terjedt el, magánházaknál, leginkább rózsafüzér társulati keretben végezték. Eleinte az ájtatosság kéziratban terjedt, 1990-től a nyomtatásban is megvásárolható *Engesztelő imaóra* című kiadvány segítségével tartották. Általában csütörtökönként mondták, 1-2 órát tartott. Ez az ájtatosság a *Szereteláng* kultuszhoz kapcsolódik, amely Kindelmann Károlyné Szántó Erzsébet 1962–1985 között kapott magánkinyilatkoztatásaira épül.⁹ Fokozatosan több településen bevezették a havi rendszerességgel tartott engesztelő alkalmat, ahol ez kapott helyi egyházi jóváhagyást, már a kezdetektől a templomban, ahol nem, magánházaknál végezték. Ezek időtartama hosszabb volt, mint a heti rendszerességgel végzeteké, általában szentségimádással kezdődtek, ehhez eleinte ritkán társult szentségkítétel, az egyházi időszakhoz igazodva rózsafüzér imádságokkal és litániákkal folytatódtak, és – ahol megvalósítható volt – szentmisével zárultak. A legkorábbi templomi engesztelő színhely a csíktaplocai római katolikus templom volt, amely kis idő alatt Székelyföld, de egész Erdély engesztelő központjává nőtte ki magát. Itt már 1988 szeptemberétől bevezették a minden hónap 12-én tartott, szentségkítétellel, szentmisehallgatással egybekötött, egész éjszakára kiterjedő szentórákat.¹⁰

Az 1989-es politikai változás a mozgalom egyre szélesebb körű terjedését tette lehetővé. Az engesztelés fontosságának és szükségességének tudatosítását, valamint a szerteágazó engesztelési gyakorlatok megismerését a különböző zarándokhelyek egyre nagyobb számban történő felkeresése is segítette. A Csiki-medencében a rendszerváltás előtt a zarándoklatok Csiksomlyóra és Máriaradnára korlátozódtak. Később Csíktaploca mellett az 1990-es évek elején Érd, az 1990-es évek közepén és végén Sükösd, 2000-től kezdődően Szőkefalva, majd 2005-től Szilágynagyfalva volt a gyakrabban felkeresett zarándokhely. Az

⁸ LENGYEL 2006. 111–119.; LENGYEL 2007. 271–284.

⁹ A kultusz leírását lásd LENGYEL 2006. 277–278., és ANTALÓCZI 1991. 85–98.

¹⁰ Eleinte itt is a csütörtöki engesztelő imagyakorlatot követték.

itt megismert ájtatossági formák, megvásárolható kegyességi irodalom több-fajta engesztelő imagyakorlat elterjedését eredményezték. Nincs lehetőség ezek részletes bemutatására, csak érintőlegesen említek meg néhány gyakorlatot. Magyarországi hatásra eleinte *Charbel-imaházak*¹¹ létesítésével és a *Rosa Mystica*, vagy *Zarándok Madonnának* is nevezett szoborhoz kapcsolódó imagyakorlattal¹² találkozhatunk. Magyarországi közvetítéssel terjed el az *engesztelő rózsafüzér* végzése is.¹³ A Szilágynagyfalut rendszeresen látogató engesztelők közül többen a helyszínen megvásárolható, *Engesztelés a Szentháromság hegyén* című imafüzetben leírtak szerint végzik otthoni engeszteléseiket. A Gyimesekben 2010 óta saját készítésű és összeállítású, saját költeményt¹⁴ is tartalmazó, *Engesztelés a Fény Királynőjével* címet viselő imafüzet segítségével engesztelnek.

Napjainkban már Medjugorje-t is nagyon sok székelyföldi látogató csoportosan. Székelyudvarhelyen 2009-ben jött létre úgy egy engesztelő imacsoport, hogy tagjai egy medjugorjei zarándoklaton kötött ismeretség folytán alakultak közösséggé, heti közös imaórák mellett havi rendszerességgel, egész éjszakára kiterjedő engesztelő ájtatosságot is tartanak.

Az engesztelő mozgalom 10 éves terjedése után az említett összeírás szerint a Gyulafehérvári Főegyházmegyében közel 7000 engesztelőt tartottak számon. A kimutatás 65 településről közöl adatokat, feltüntetve a helység nevét, az engesztelés időpontját, helyszínét és időtartamát,¹⁵ valamint a résztvevők számát. A vizsgált területen 144 helységben van plébániája a Gyulafehérvári Főegyházmegyének,¹⁶ 1998-ban ezek 40%-ban, azaz 58-ban engeszteltek.¹⁷ Az engesztelők legnépesebb tábora a Felcsíki főesperesi kerületben volt, az ide tartozó települések 82%-ban (22 közül 18-ban) gyakorolták az engesztelés valamelyik változatát. Az Alcsíki főesperesi kerületben ez az arány 52%, a Gyergyóiban és Székelyudvarhelyiben 41%, a Sepsiszentgyörgyi kerületben 22%, a Kézdi-orbaiban 20% és Marosiban pedig 18%.

A feltüntetett engesztelési időpontokat elemezve, elmondhatjuk, hogy ezek leginkább havi rendszerességgel szerveződtek. Legtöbb helyen hónap első csütörtökén (8),¹⁸ minden hónap 13-án (7), a fatimai jelenések emléknapján és hónap első péntekén (6) végezték az ájtatosságokat. Havi alkalmak még kötődnek a

¹¹ A mozgalomról lásd: LENGYEL 2007. 278–281., FÁBIÁN 1996. 311–314.; FÁBIÁN 2006. 234–237.

¹² A kultuszról lásd: LENGYEL 2007. 278–281. FÁBIÁN 1996. 314–315.

¹³ Ez egy hét tizedes rózsafüzér, amely a Fájdalmas, az Irgalmasság, a Szent Sebek, a Szabadító, az Egység, a Szereteláng és a Könnyek rózsafüzérének tizedeiből van felépítve.

¹⁴ „A Szőkefalvi Szűzanyához” című énekkölteményt a „Szeretettel jöttünk Hozzád” kezdetű ének dallamával éneklük. 2010 óta a szőkefalvi jelenések emléknapján, június 17-én nyilvánosan is előadják.

¹⁵ A helyszíne és az időtartamra vonatkozóan valószínűleg információ hiánya miatt a táblázat adatai nem következtetések.

¹⁶ A nagyobb településeken több plébániát is fenntart az egyház, de ezek közül minden településen csak egyet vettem figyelembe.

¹⁷ Az összeírás ennél több engesztelő helyszínt tüntet fel, mivel voltak olyan települések, ahol több engesztelő közösség is létrejött. Ezek templomon belül és kívül is szerveződtek. A nagyobb városokban, mint Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely, Csíkszereda több plébánián is megvalósult az engesztelés valamelyik formája.

¹⁸ Az időpont után zárójelben megjelenő szám azt jelzi, hogy a kimutatás szerint hány településen végezték akkor az engesztelést.

hónap első szombatjához (2), a hónap első vasárnapjához (1), minden hónap második péntekéhez (2), a hónap 8. (2), 9. (1), 11. (1), 12. (4), 14. (1), 15. (1), 22. (2-az 1989-es „forradalom” győzelmének emléknapja) és 24. (2-a medjugorjei jelenések emléknapja) napjához. Előfordulnak egyedi esetek is. Szászrégenben minden hónapnak az első 13 napján, Tusnádfürdőn szeptember hónap minden napján végeztek ájtatosságokat.

Heti rendszerességgel leginkább csütörtökön engeszteltek (18). Kászonaltízen a hét több napján, csütörtökön, pénteken és vasárnap is megismételték imagyakorlatukat. Az összeírás kevés helyen (3) tüntet fel napi rendszerességgel végzett ájtatosságokat. Legtöbb esetben¹⁹ a kimutatás arról is informál, hogy a nap melyik időszakában volt az imaalkalom. 25 településen gyakoroltak havi rendszerességgel az éjszakai engesztelést. Sepsiszentgyörgyön, Csíktaplocán, Gyimesbükkön és Gyimesközéplokon egész éjszaka virrasztottak, a többi helyszínen éjfélig, vagy éjjel 1 óráig. Néhány településnél nincs pontosítva, hogy éjszaka hány órát tartott az engesztelés. A hetente tartott ájtatosságok rövidebb időtartamúak, 1–2, legtöbb 3 órásak.

A helyszíneket vizsgálva elmondhatjuk, hogy az 1998-as összeírás alapján leginkább templomban zajlottak ezek az ima-összejövetelek. 12 településen végezték házaknál, 10 esetben heti, két esetben havi rendszerességgel. Az eddigi megfigyeléseim azt látszanak igazolni, hogy a kimutatás elsősorban a templomban történő alkalmakat tartalmazza, a magánházaknál tartott ájtatosságok többnyire csak abban az esetben lettek feltüntetve, ha az előbbi nem létezett a településen. Így valószínűleg több, templomon kívüli engesztelés létezhetett akkortájt, mint amennyi a kimutatásban szerepel.²⁰ Csíkszentdomokoson például már az 1990-es évek elején a havi rendszerességgel, az 1989-es forradalom emléknapján tartott templomi engesztelés mellett három féle engesztelő ájtatosságot is végeztek. Ezek közül a kimutatásban egyedül csak a templomban tartott alkalom van feltüntetve.

Az összeírás tartalmazza a résztvevők számát is. Valószínűleg ezek becsült adatok.²¹ Mégis talán érdemes megemlíteni, hol tüntettek fel legnagyobb részvételi arányt: Csíktaplocán, a nagytáji vonzáskörzetű engesztelő központban 300–400, Sepsiszentgyörgyön és Marosvásárhelyen 250–300, Mikóújfaluban, Csíkszentgyörgyön, Kászonaltízen, Csíkszentdomokoson, Gyimesbükkön és Gyimesközéplokon 150–200, Székelyudvarhelyen, Szentkeresztbányán, Maroshévízen, Csíkszentmiklóson, Csíkszentsimonban, Tusnádfürdőn és Gyimesfelsőlokon 100–150 között mozgott a résztvevők száma. A többi településen 100 alatti a részvételi arány.

A két felmérés adatait összehasonlítva elmondhatjuk (lásd táblázat), hogy 2010-ben a korábbi összeírásban szereplő helységek 79%-ban még mindig engesz-

---

¹⁹ 14 településnél nincs feltüntetve az időtartam.

²⁰ A házaknál történő engeszteléseket a legnehezebb feltérképezni, mivel sok esetben, csak akik végezték azok tudtak róla. Vannak települések, ahol még az egyházi előjárók sem tudnak erről helytálló információval szolgálni.

²¹ Legtöbbször az áldozók, de van ahol az összejövetel végén kiosztott szentképek számából állapítják meg a részvételi arányt.

teltek. 12 településen már nem gyakorolták a korábban elkezdett ájtatossági formát,²² ezek közül a legtöbb a Székelyudvarhelyi főesperesi kerületben található. De 9, az 1998-as kimutatásban nem szereplő településen sikerült újabbak létezését felkutatni, ezek közül is a legtöbb a Székelyudvarhelyi főesperesi kerületben található. A korábbi összeírásból ezek a helységek vagy azért hiányoznak, mert még akkor ott nem végeztek engesztelő ájtatosságokat, vagy azért, mert a táblázat összeállítójának nem volt róluk tudomása. Példaként Szovátát említeném. Itt már 1988-tól kezdődően alakultak engesztelő közösségek. Heti rendszerességgel több szomszédság, rózsafüzér társulat már ekkor bevezette imarendjébe a csütörtöki engesztelő órákat.²³ 1994-ben havi rendszerességgel, minden hónap 13-án elkezdődött a szentmisével záruló templomi engesztelés²⁴ is, amelyet napjainkban is gyakorolnak. Az 1998-as kimutatásban egyik alkalom sincs feltüntetve.

A 12 év eltéréssel rögzített adatok jelentős számszerű változást nem mutatnak. A régebbi engesztelési alkalmak 20%-os csökkenése tapasztalható. A 15%-os növekedés nem tekinthető teljes mértékű növekedésnek, mivel ezek közül néhány már létezett 1998-ban, csak kimaradt az összeírásból.

Az egyik nagyobb változás a résztvevők arányánál figyelhető meg. Legtöbb helyen 50 alá csökkent a számuk, a gyimesi falvakban azonban még mindig 100–200 között mozgott. Az utóbbi években a csíktaplocai engesztelők száma is jelentősen csökkent, 100 alá esett a számuk. Elmaradozásuk egyrészt a saját településükön megvalósuló engeszteléssel, másrészt a csíksomlyói ferencesek által 2008-ban elindított, *Mária köszöntő* elnevezésű, a csíksomlyói kegytemplomban, elsőszombatonként tartott ájtatosság bevezetésével magyarázható.

A másik nagyobb változás az időtartam lerövidülésében figyelhető meg, 2010-ben az engesztelések 1-3 órásakká váltak, az éjszakaiak száma is csökkent.

Növekedési tendencia a templomi helyszínek számánál figyelhető meg. 2010-ben sokkal több a szentségkitétellel, szentmisével, gyónási lehetőség biztosításával párosuló alkalom, ami az egyházi képviselők jóval nagyobb arányú bekapcsolódását igazolja. Ekkor már találkozunk egyházi kezdeményezésekkel is. Csak néhány, az utóbbi években bevezetett különlegesebb példát említenék. Szentegyházán a helyi egyházi elöljáró egy csestochowai zarándoklaton szerzett lelki élmény hatására minden szerdán egész napos, csendes engesztelő imanapot tart a templomban, ami alatt mindenki csendben, önállóan imádkozik, általa kiválasztott imaszándéokra. Gyimesfelsőlokon egyházi kezdeményezésre végzik minden hónap 12-én a csíksomlyói kegytemplomban elsőszombatonként tartott *Mária-köszöntőt*.

Az engesztelés legszélesebb körben a Felcsíki főesperesi kerületben terjedt el, 1998-ban a plébániát fenntartó települések 82%-ban, 2010-ben ezek 95%-ban (csak egyben nem, Kósteleken) volt jelen. Ezt talán magyarázhatja az engesztelő köz-

²² Még nem sikerült ellenőrizni, hogy esetleg újabbak jöttek-e létre.

²³ Vö. FÁBIÁN 2011. 131–143.

²⁴ Az engeszteléseket nem a plébániatemplomban, hanem a közigazgatásilag Szovátához tartozó Szakadátban levő templomban tartják.

pont, Csíktaploca közelsége, és az a tény, hogy Csíkszereda (74%) és Balánbánya (34%) kivételével az itt élő lakosság 97-99%-ban római katolikus.²⁵

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy Székelyföld vallásos közösségeinek imagyakorlatában véleményem szerint mérföldkövet jelent az erdélyi Mária Rádió megjelenése és hallgathatóságának egyre nagyobb lehetősége. Nagyon sokan hallgatják, sokan napi egyéni ájtatosságukat a sugárzott műsorokhoz igazítják. Egy újabb „társ”, akivel könnyen egyeztethető a közös imádság.

Összegzőként elmondható, hogy napjainkra, a kezdetekben magánházakba szoruló engesztelő imagyakorlatot, többnyire templomokba is bevezetik. A korábbi alulról szerveződés kizárólagossága is megváltozott. Napjainkban már találkozunk egyházi kezdeményezés hatására létrejött engesztelő alkalommal, és ezek egyházi irányítását főlvállaló igénnyel. Ugyan a székelyföldi engesztelő közösségek létszáma átlagosan csökkent, egyesek ezek közül a résztvevők kiöregedése miatt megszűnő félben vannak. A csíktaplocai engesztelő központ is elveszítette korábbi jelentőségét. De területi szempontból egyre szélesebb körű elterjedés is tapasztalható egyes főesperesi kerületekben és van példa újonnan létrejövő, fiatalokból szerveződő engesztelő közösségekre is.

Az elmondottakból kiderül, hogy Székelyföldön is szerteágazó engesztelő imagyakorlatokkal találkozhatunk, amelyek alakulását a több helyre, határon innen és túlra is történő zarándoklatok is jelentősek befolyásolták. Vannak települések, ahol teljesen megszűnt ezek gyakorlása, de ezek száma jóval kevesebb, mint az élő közösségé.

Zárszóként idézem egy csíkszeredai férfi engesztelő közösség vezetőjének²⁶ gondolatait az engesztelésről: „... Gyerekkoromtól már úgy érzem, hogy a Jóisten nélkül nem tudunk élni. ... Már volt nekem élettapasztalatom is, hogy a Jóisten fogja az embernek a kezét. S hogyha Ő annyira szeret, akkor legalább egy hónapba mi is tökéletesebbek legyünk. Habár minden vasárnap és minden hétköznap is elmegyünk a feleségemmel a szentmisére, de ezzel többet adunk a Jóistennek.”

Irodalom

ANTALÓCZI Lajos

1991 *Jelenések, üzenetek és a jövő. A Mária-jelenések és üzenetek szintézise 1830-tól napjainkig.* Eger

FÁBIÁN Gabriella

1996 Az új engesztelő mozgalom elterjedése Csíkszentdomokoson. In: Küllös Imola (szerk.) *Vallási néprajz 8.* Debrecen, 305–316.

---

²⁵ A 2002-es népszámlálási adatokat vettem alapul, <http://www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002.htm>. Utolsó letöltés dátuma 2010. 12. 29.

²⁶ I.D. 75 éves, Csíkszeredában él, Csikmenaságon született, gyerekkora óta rózsafüzér társulati tag, 20 éve vezeti a csíkszeredai Szent József kápolnában minden hónap első pénteken végzett engeszteléseket.

2006 Az új engesztelő mozgalom nyomán elterjedt vallásos ábrázolások a Csiki-medencében. In: Barna Gábor (szerk.) *Kép, képmás, kultusz*. Szeged, 232–240.

2011 Engesztelő imaórák a Felső-Nyárad mentén és a Sóvidéken. *Erdélyi Múzeum LXXIII.* 3–4. 131–143.

LENGYEL Ágnes

2006 A magyarság küldetésének hite napjaink népi vallásosságában. In: Selmeczi Kovács Attila (szerk.) *Lélek és élet. Ünnepi kötet S. Lackovits Emőke tiszteletére*. Veszprém, 111–119.

2007 A szombat és az "első szombat" kultusza a népi vallásosságban. In: S. Lackovits Emőke, Szócsné Gazda Enikő (szerk.) *Népi vallásosság a Kárpát-medencében 7. II. Sepsiszentgyörgy-Veszprém*, 271–284.

VARGA E. Árpád

2007 *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája 1850–2002*. <http://www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002.htm>. Utolsó letöltés dátuma 2010. 12. 29.

ZSEBE Márta – KNECHT Tamás (szerk.)

2010 *A gyulafehérvári főegyházmegye millenniumi sematizmusa*. Kolozsvár.

Főesperesi kerület	A főesperesi kerületekhez tartozó plébániák száma	Engesztelés				
		1998	2010			
			Régi	Megszűnt	Új	Összesen
Alcsíki főesperesi kerület	17	9 (52%)	7	2	0	7
Felcsíki főesperesi kerület	22	18 (82%)	18	0	3	21
Gyergyói főesperesi kerület	17	7 (41%)	5	2	1	6
Kézdi-orbai főesperesi kerület	25	5 (20%)	4	1	1	5
Marosi főesperesi kerület	22	4 (18%)	3	1		3
Sepsi alesperesi kerület	9	2 (22%)	2	0	0	2
Székelyudvarhelyi főesperesi kerület	32	13 (41%)	7	6 (46%)	4	11
Összesen	144	58 (40%)	46 (79%)	12 (20%)	9 (15%)	55 (38%)

TWENTY YEARS OF THE EXPIATORY MOVEMENT IN THE SZÉKELYFÖLD REGION

The expiatory movement began to spread over twenty years ago in the Székelyföld region. The Roman Catholic Gyulafehérvár Archdiocese had parishes in 144 localities in the region. According to the census of 1998 expiation was performed at that time in 40% of them, in 58 parishes. There was little change in this proportion by 2010 when the figure was 38%. Some expiatory communities had ceased to exist, but new ones had arisen. At first the practice of prayers of expiation was confined to private homes, but nowadays it has been introduced into many churches as well. Organisation is no longer exclusively from below. We now find occasions of expiation created at church initiative and under church guidance. The centre of expiation in Csíktaploca has lost the significance it had a decade ago. From the regional viewpoint, it can be said that the expiatory movement is spreading widely in some archdeaconries. There are also examples of expiatory communities comprised of young people.